

PERİŞAN FİLM ve BULUT FİLM sunar

“Bu çok etkileyici filmi izlemenizi rica ediyorum”

Nuri Bilge Ceylan

YAPIM ve YÖNETİM ORHAN ESKİKÖY, ÖZGÜR DOĞAN

İKİ DİL BİR BAVUL

Türk öğretmenin Kürt köyündeki bir yılı

“Tam da şu sıralar seyretmemiz, seyrettirmemiz gereken bir film”

Yıldırım Türker, *Radikal*

“Sinemamıza taze bir kan”

Alin Taççıyan, *Star*

EMRE AYDIN, ZÜLKÜF YILDIRIM, ROJDA HUZ, VEHİP HUZ ve ZÜLKÜF HUZ
ORTAK YAPIMCILAR YAMAÇ OKUR, NADİR ÖPERLİ, PIETER VAN HUYSTEE
SENARYO & GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ ORHAN ESKİKÖY SES ÖZGÜR DOĞAN, ZEYNEL DOĞAN
KURGU ORHAN ESKİKÖY, THOMAS BALKENHOL YÖNETMEN YARDIMCISI ASLI SOYUMERT
YAPIM YARDIMCISI ROSAN BOERSMA SES TASARIM MERT ÖZER
FINAL MIX SERDAR ÖNGÖREN RENK DÜZELTME ESRA ÇORA
www.ikidilbirbavul.com

Türk öğretmenin, Kürt köyündeki bir yılı. Öğretmen Kürtçe bilmez, çocuklar Türkçe. Öğretmen ilk kez gördüğü bu coğrafyada, bir yılını çocuklara Türkçe öğretmekle geçirir. Bir yılın sonunda çocuklar Türkçe öğrenebilecekler mi?

İki Dil Bir Bavul üniversiteden yeni mezun olmuş ve uzak bir Kürt köyüne atanmış Türk öğretmenin bir yılını, onun okula yeni başlayan ve Türkçe bilmeyen çocuklarla yaşadıklarını anlatır. Bir yıl boyunca öğretmenin farklı bir topluluk ve kültür içindeki yalnızlığına, çocuklar ve köylülerle yaşadığı iletişim problemine, çocuklardaki değişime tanık oluruz. Bu süreç boyunca öğretmen ve çocuklar birbirlerini yavaş yavaş tanımaya ve anlamaya başlarlar.

Yapım / Yönetim	ORHAN ESKİKÖY, ÖZGÜR DOĞAN
Ortak Yapımcı	YAMAÇ OKUR, NADİR ÖPERLİ, PIETER VAN HUYSTEE
Senaryo / Görüntü Yönetmeni	ORHAN ESKİKÖY
Ses	ÖZGÜR DOĞAN, ZEYNEL DOĞAN
Kurgu	ORHAN ESKİKÖY, THOMAS BALKENHOL
Renk Dizayn	ESRA ÇORA
Ses Tasarım / Final Mix	MERT ÖZER / SERDAR ÖNGÖREN
Yapım	PERİŞAN FİLM, BULUT FİLM
Teknik Bilgi	Türkiye, 2008, 81 dakika, Renkli - 16:9, Türkçe & Kürtçe
Basın İletişim	ZÜMRÜT BURUL zburul@gmail.com 0 536 486 63 66

YÖNETMENLER

Orhan Eskiköy

1980 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini burada tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden 2004 yılında mezun oldu. Üniversite yaşamı boyunca amatör olarak gerçekleştirdiği belgesel filmler ulusal ve uluslararası başarılar elde etti. Bu arada farklı projelerde yönetmen yardımcılığı, kameramanlık görevlerini de üstlendi. 2005-2007 yılları arasında Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nde Video Prodüksiyon Sorumlusu pozisyonunda çalıştı.

Özgür Doğan

1978 yılında Varto'da doğdu. İlkokulu doğduğu köyde; ortaöğretimini Trabzon-Konya-Ankara'da tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden 2001 yılında mezun oldu. Üniversite yaşamı boyunca amatör olarak gerçekleştirdiği belgesel filmler ulusal ve uluslararası başarılar elde etti. Mezun olduktan sonra farklı projelerde yönetmenlik yaptı. 2001 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde araştırma görevlisi oldu. 2004 yılında aynı üniversitede Medya ve Kültürel Çalışmalar bölümünden yüksek lisans derecesini aldı. Halen Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-TV-Sinema Bölümü'nde doktora çalışmasını yürütmektedir.

FİLMOGRAFI

- * Hayaller Birer Kırık Ayna (2001)
- * Anneler ve Çocuklar (2004)
- * Sancı (2004)
- * Birlikte (2006)

ÖDÜLLER

- Adana Altın Koza Film Festivali - Büyük Jüri Yılmaz Güney Ödülü (2009)
- Adana Altın Koza Film Festivali - Sinema Yazarları Derneği En İyi Film Ödülü (2009)
- 5. ZagrebDox - En İyi Genç Yönetmen (2009)
- Saraybosna Film Festivali - EDN Talent (2009)

FESTİVALLER

- 46. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali (10-17 Ekim 2009)
- The Middle East Uluslararası Film Festivali (MEIFF) (8-17 Ekim 2009)
- Filmfest Hamburg (24 Eylül - 3 Ekim 2009)
- Rencontres Cinéma de Gindou (22-29 Ağustos 2009)
- Saraybosna Film Festivali (12-20 Ağustos 2009)
- Jerusalem Film Festivali (9-18 Temmuz 2009)
- Paris Cinema Uluslararası Film Festivali (3-14 Temmuz 2009)
- Edinburgh Uluslararası Film Festivali (17-28 Haziran 2009)
- 16. Adana Altın Koza Film Festivali (8-14 Haziran 2009)
- Sidney Film Festivali (3-21 Haziran 2009)
- Planete Doc Review (8-17 Mayıs 2009)
- Docville Film Festivali (2-7 Mayıs 2009)
- 28. Uluslararası İstanbul Film Festivali (4-19 Nisan 2009)
- Movies that Matter Festival (2-8 Nisan 2009)
- Nicosia Uluslararası Belgesel Film Festivali (24 - 29 Mart 2009)
- 11. Selanik Belgesel Film Festivali (13 - 22 Mart 2009)
- ZagrebDox (23 Şubat - 1 Mart 2009)
- 21. Amsterdam Uluslararası Belgesel Film Festivali - IDFA (20-30 Kasım 2008)

İki Dil Bir Bavul**YILDIRIM TÜRKER (RADİKAL)**

81 dakikalık bu filmi güçsüz çitlerle çevrili bir bahçede ağırlamak kolay mı? Heyecanla oturduğum masada, yıllardır dile getirdiklerimizin, binbir dereden su getirerek anlatmaya, paylaşmaya çalıştıklarımızın 81 dakikalık mükemmel bir belgesel drama örneğiyle, unutulamayacak şekilde aşikâr edilmesi karşısında uzun süre kalakalıyorum.

Orhan Eskiköy ile Özgür Doğan, Ankara Üniversitesi'nde tanışmış. 'İki Dil Bir Bavul'dan önce de birlikte çektikleri belgeseller var. Onları uzun Ankara gecelerinde odalarında kafa kafaya vermiş sabahlara kadar coşkulu sohbetler ederken düşünüyorum. Belki kendi ilkençliğini de Ankara'da yaşadığımdan.

İlk, 2001'de 'Hayaller Kırık Ayna'yı çekmişler. Sonra üç film daha. 'İki Dil Bir Bavul', bir Türk öğretmenin uzak bir Kürt köyünde geçirdiği bir yılı anlatıyor. Özgür, son belgesellerine hangi dertlerden vardıklarını anlatıyor: "Ben Muş, Vartoluyum. Türkçe bilmiyordum. Öğretmen Türkçe öğrenelim diye Kürtçe konuşmamızı yasaklamıştı. Türkçe bilmeyen dedemle ninemin yaşadığı evde bile. Ama tek kelime Türkçe bilmiyoruz ki! Kürtçe konuşunca dayak yiyorduk. O anılar canlandı işte. Kuzenimle oturduğumuz bir gün o da başından geçenleri anlattı. Kaba bir senaryo yazdık. Aslında onun anlattıklarıyla filmdekiler yüzde doksan aynı." Uzun süre uygun köy ve öğretmen ararlar. Bu arada yurtdışından, bir senaryo programından destek alırlar. Önce kamerasız Varto'yu çekerler. Kafalarındaki kamerayı yerleştirdikleri köyü orada bulamayıp Urfa civarında 60 köy gezerler. Aradıkları; bir Ankara gecesini anılarından, yakınlarının öykülerinden kokusunu, rengini, gökyüzünü kurdukları köyü orada bulurlar: Demirci köyü. Sıra öğretmene gelmiştir. "İstediğimiz gibi bir karakter bulamamıştık... Siverek'e bir bakalım dedik. Öğretmen evinin bahçesinde Emre'yi gördük. Yıkılmış bir hali vardı. 'Burada olmamam gerekiyordu' diye düşünüyordu büyük ihtimalle. Ona önerdik. O da kabul etti." Belgeselin çekimi dokuz ay sürmüş. Emre'nin adını attığı andan itibaren mutsuz ve yalnız bir yabancıya dönüştüğü toprakların her mevsimi görüyoruz.

Denizli'den, köye ilk geldiğinde İmam'a anlattığı 'büyük apartmanlar ve her istediğini elinin altında bulduğu' hayattan dilini bilmediği insanların yaşadığı bir çöle düşüveren Emre, temiz bir Cumhuriyet çocuğu. Her gün anasıyla telefonda konuşan, ona dert yanan, yönetmenlerin de anlattığına bakılırsa bir ara iyice içine kapanıp kimseyle iletişim kurmayan bir ana kuzusu. Yirmili yaşlarında, saçlarına özenen, titiz bir delikanlı. Yoksul Cumhuriyetimizi temsil ediyor.

O uçsuz bucaksız ufuk karşısında o kulun tepesinde dalgalanan Türk bayrağı kadar yalnız ve yabancı. Köy çocuklarına ilim irfan Türkçe götürmeye kararlı idealist Cumhuriyet öğretmeni olarak elinden geleni yapıyor.

Hayatında ne sincap ne de ceviz görmüş çocuklara sincapın yediği ceviz hikâyesini okutmaya çalışırken, Kürtçe konuşan, yazan çocukları tek ayak üstünde tahtaya dikerken, günlerce elektriği gelmeyen evinde kuyudan taşıdığı suyla temizlenmeye çalışırken trajikomik bir kahraman olarak bize memleketimizin önde gelen açmazını işaret ediyor.

Yönetmenler, Emre ve çocuklara hiçbir şekilde müdahale etmemiş. Sarsıcı bir doğallık var gördüklerinde. Bir dağın başında Emre'nin zoruyla 'Ne Mutlu Türküm Diyene' diye haykıran çocukların 23 Nisan kutlaması, çocukların evlerinde akıp giden Kürtçe hayat, her şey, ama her şey, Cumhuriyet'in körlüğünü anlatıyor.

Orhan ile Özgür, bir başarı öyküsü olarak seyretmeye hazırlandığımız bu 'idealist öğretmen' belgeseliyle kör koşumuza sert bir çelme takıyor.

Kolonyal dünyanın periferisinden bir enstantane sunuyorlar adeta.

Yerlilerle uygar adam arasındaki iyi niyetle sıvanan çatlaktan ağır bir hüznün, koyu bir çaresizlik sızıyor. Ama genç yönetmenler öncelikle sinemacı. Hayatımızın kördüğümünü sakın bir dille anlatırken bana ille de Albert Camus'nün öykülerini hatırlatan bir derinlikten ses veriyorlar.

Tam da şu sıralar seyretmemiz, seyrettirmemiz gereken bir belge, filmleri.

Almancılık Durumu**FATİH ÖZGÜVEN (RADİKAL)**

Altın Koza festivalinde ilk kez gördüğüm 'İki Dil Bir Bavul' festivalin ilginç filmlerinden biri. Adı rahatlıkla Akın'ın filmine ithafen 'Onları Orada Unuttuk' da olabilecek olan bu film, klasik 'Yaban' sorunsalını, Doğu'ya öğretmenlik yapmaya giden Türk öğretmenini konu ediniyor. Fatih Akın kadar da esprili ayrıca; anadili Kürtçe olanlar için Türkçenin bir 'yabancı dil' olduğu gerçeğini köylülerin ağzından seyirciye hatırlattıktan sonra, bu tuhaf öğretim çıkmazının absürd, komik, trajikomik dolambaçlarıyla ilgileniyor film.

Bir dolu çocuğun olduğu her film kadar da sevimli; ama esas meselesi elbette 'varlığım Türk varlığına armağan olsun' şiarının bu 'eğitim çevresi' için taşıdığı yersizlik.

'İki Dil Bir Bavul'un iyi tarafı bu mesele üzerinde fazla ağlamayıp, Türk eğitim sisteminin kapsarmış gibi yapıp hiçbir şekilde kapsamadığı bu coğrafya parçasını adeta uzayda bir yer şeklinde sunabilmesi, böylece elini güçlendirmesi. (Tahmin edilebileceği üzere cep telefonları bile oraları daha iyi 'kapsıyor'.) Okul aile birliği toplantıları, çocuğunun ödevlerine yardım eden poşulu baba, Amerikan lisesi tipi çuval yarışması, öğretmenin saç jeli ve bitti- bitecek cep telefonu şarjı bizi modern dünyanın bir yerlerinde ama onun insani vaatlerinin çok uzağında, herşeyden çok da bir dil çıkmazının içinde olduğumuz gerçeğiyle başbaşa bırakıyor. Buna bir kere daha ağlamak bizi sadece rahatlatılabildi; acı acı da olsa gülmek ise yabancılaştırıcı etkisi dolayısıyla, umuyorum ki, uzun vadede sorunlara bir mesafe kazanmamızı, dolayısıyla gerçek bir ayna tutmamızı sağlayabilir. Bir nevi, seyirci olarak 'Almancı' durumunu reddetmek yani...

Ben bu köyde gerçek yaşamı öğrendim**OLKAN ÖZYURT (SABAH)**

Altın Koza Film Festivali'nin favori filmleri arasında bulunan İki Dil Bir Bavul, idealist köy öğretmeni Emre Aydın'ın, Urfa'nın Demirci Köyü'nde tek kelime Türkçe bilmeyen Kürt çocuklara Türkçe öğretmesini konu ediniyor

Elinde küçük bir bavulla, Urfa'nın Siverek ilçesine, oradan da Demirci Köyü'ne giderken, öğretmen Emre Aydın'ın kim bilir ne hayalleri vardı. Hayatında hiç köye gitmemişti, hatta memleketin doğusuna bile geçmemişti. Ama ne fark ederdi ki? Küçükken o da hepimiz gibi öğrenmişti, gitmesek de görmezsek de bütün köyler yemyeşildi. Üzerinde tahtadan bir köprünün olduğu, iki dağın arasından kıvrıla kıvrıla geçen bir dere her köyde vardı. Geniş avluları olan evlerde insanlar, kuş sesleri arasında yaşayıp gidiyordu. Ve tabii herkes Türkçe konuşuyordu. Minibüs, taşlı köy yolunda sarsıla sarsıla giderken, bu güzel köy tablosu da öğretmen Emre'nin belleğinden yavaş yavaş silinmeye başladı. Çünkü gördükleri hiç de öğrendikleri gibi değildi. O ünlü köyün deresi nedense hiç gözüne ilişmemişti. Etrafta hep çorak arazi görünüyordu. Ve insanlar anlamadığı bir dilden konuşuyordu. Bir roman kahramanı sanmayın öğretmen Emre'yi. O, içimizden biri... Denizli'de doğup büyümüş, ailesinin, özellikle annesinin fedakârlığı sayesinde 19 Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi'nde okumuş. Mezun olduktan sonra da "Devlet beni nereye atarsa orada görev yaparım," dediği için Demirci Köyü'nün yolunu tutmuştu... Öğretmen Emre'yle, Altın Koza Film Festivali'nin favori filmleri arasında bulunan İki Dil Bir Bavul belgeseli sayesinde tanıştığımızda, tabii o ilk günün şaşkınlığını üzerinden atmıştı. "Ben hayatımda hiç köye gitmemiştim. Türkiye'nin bir köyünde öğretmenlik yapacağımı biliyordum. Ama bir köyde yoksulluğun, geri kalmışlığın bu kadar sert olacağını düşünmemiştim. Gerçek, bir tokat gibi çarptı suratıma. Köye ilk gittiğimde evde su yoktu. Kuyudan su çekiyordum. Elektirik sık sık kesiliyordu. Bunlar, bu zamanda, bu çağda nasıl olabilir diye düşünüyordum. İnsan yaşamadan anlamıyor," diyor öğretmen Emre, üç yıl öncesine döndüğümüz zaman. Hep şehirde yaşamış Aydın. İşçi bir ailenin en büyük oğlu, iki de kız kardeşi var. Küçükken öğretmen olmayı kafasına koymuş. Bildiklerini insanlara aktarmanın önemini fark etmiş çünkü. Lisede öğretmenleri de ondaki cevheri görüp bu kutsal mesleğe yönlendirmişler. Üniversiteye başlayınca, annesi de onu okutmak için çalışmaya başlamış. Yani hayatın zorlu şartlarına alışkın. Memleketin doğusuna da hiç gitmemiş. "Doğu'ya ilişkin bildiklerim, medyadan ve insanların anlattıklarından ibaretti," diyor. Kuralar çekilip Siverek'e tayini çıktığı zaman arkadaşları "Hayırlı olsun," yerine geçmiş olsun der gibi "Hayırlısı olsun," demeye başlayınca biraz işkillenmiş ve ürkemeye başlamış. Tabii köye geldiği zaman gördüğü manzara onu hepten korkutmuş, hatta biraz da kızdırmış. Çünkü üniversitede bir köyde öğretmenlik yapma konusunda ders verilmiş ama karşılaşacağı manzara hiç anlatılmamış. Bir ara istifa etmeyi düşünmüş. -->

Ama aklına annesinin onu okutmak için yaptığı fedakârlıklar gelince hemen bu düşüncesinden vazgeçmiş. Ve bardağın boş tarafı yerine dolu tarafını görmeye çalışmış. Demirci Köyü sakinleri ona hemen sahip çıkmışlar. İlk günlerde onu hiç yalnız bırakmamışlar. Fakat bu sefer başka bir sorun baş göstermiş: "Dil problem oldu. Köyde herkes Kürtçe konuşuyor. Büyükler Türkçe biliyor ama şivelerini çözmek zor. Ama zamanla alıştım. Sohbetler biraz tarzanca oluyordu ama sonuçta diyalog kurabildim." Hem idealist hem de iyimser olsa da öğretmen Emre'nin, hayatında tek kelime Türkçe bilmeyen Kürt çocuklara Türkçe öğretmesi gerekiyordu. Aslında yıllardır yaşanan ve belki de herkesin bildiği ama kimsenin konuşmadığı bu sorunla başa çıkmanın yollarını araştırmış. İlk iş sınıfta Kürtçe konuşmayı yasaklamak olmuş: "Dil ciddi problemdi, öğrencilerle anlaşamıyorduk. Hiç Türkçe bilmiyorlardı. Ben de Kürtçe bilmiyorum. Onlarla vücut dili ve el hareketleriyle anlaşıyordum. Otur deyince oturmuyorlar, anlamıyorlar çünkü. Ama sevimli gözlerle bana bakıyorlar. Ben de el hareketimle oturmalarını söylüyordum." Sınıfta erkek öğrencilerin sayısının fazla olduğunu fark etmesi fazla zaman almamış. 'Kız çocukları okula gitmese de olur' zihniyetiyle mücadele etmek için aileleri ikna turuna çıkmış. "Onlar da sizin evladınız, cahil mi kalsınlar," diyerek bu turda başarılı olmuş. Sınıf mevcudunda kız çocuklarının sayısı birden artmaya başlamış. Fakat sadece çocuklara değil, büyüklere de Türkçe öğretmek gerek diye düşünmüş. Öğretmen Emre "Köyde okumayan çoktu. Özellikle kadınlar hiç Türkçe bilmiyor. Okula gitmemişler. Hayatları boyunca köyden dışarı çıkmadıkları için Türkçeye ihtiyaç da duymamışlar. Ama bütün bunlara rağmen okumadıkları için pişmanlık duyuyorlar. Bunu fark edince köydeki kadın ve gençlere okuma yazma kursu açtım. Gerçi kadınlar pek gelmedi ama gençler epey ilgi gösterdi." diyor. İki Dil Bir Bavul'un yönetmenleri Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan ile göreve başladığı zaman tanışmış. İlk günlerde yaşadığı sıkıntıyı uzun uzun anlatmış onlara. Böyle bir belgesel film fikrine de çok sıcak bakmış. "Eğer buraya gelirken hazırlıklı olsaydım, yaşadıklarımı o kadar da problem etmezdim. Fakat bu sıkıntıları Doğu'da görev yapan çoğu öğretmen yaşıyor. Bu sıkıntılar bilinsin, benden sonraki öğretmenler de buna hazırlıklı olsun istedim. Bunun için film çekimine razı oldum," diyor. Orhan Eskiköy ile Özgür Doğan köye bir yıl boyunca gelip gitmişler ve çekim yapmışlar. Ne öğretmen Emre ne öğrenciler zorluk çıkarmış.

Herkesin bildiği, kimsenin söylemediği...

BAHAR ÇUHADAR (RADİKAL)

Her sene binlerce öğretmen adayı mezun oluyor, titrek ellerle çekilen kuraların bir kısmı doğuyu işaret ediyor. Doldurulan bavullar, kuvvetle muhtemel, sahiplerinin de kendilerinin de daha önce yollarının düşmediği topraklara yol alıyor. Ve taze öğretmen, bir sınıf dolusu öğrenciyle birlikte, memleketin en kılçıklı meselesiyle yüz yüze kalıyor...

Ana dilleri Kürtçe olan yedi, sekiz yaşlarındaki öğrenciler, sabahları Türkçe 'Andımız'ı okumaya, 'Ali topu tut'u yazıp okumayı birkaç ay içinde öğrenmeye ne kadar hazır? 20'lerinin başındaki bir öğretmen, söylediklerinden tek kelime anlamayan, üstelik onların söylediklerini de kendisinin anlamadığı ufaklıklarla nasıl bir ilişki kurar?

Üzerine birkaç akliselim cümle kurmaya kalkışanın dahi boğazına takılan mevzuya, iki genç belgesel yönetmeni, Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan, en ateşli karşı taraftarın bile kolay ses edemeyeceği bir üslupla; doğallığı ve çocukların sempatikliğiyle izleyeni sarıp sarmalayan 80 dakikalık bir belgeselle el atmış.

...

İkisi de Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu olan Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan, "Diğer insanları ve hayatları anlamaya yardımcı olmak için, küçük hikâyelerden yola çıkarak, evrensel konuları ele alan filmler yapıyoruz" diye özetliyorlar meramlarını.

Filmi izledikten sonra, Eskiköy ve Doğan'ın yakaladıkları doğallığın sırrını merak ediyoruz: "Kimseye bir şey sormadık. Kaydedildiklerini biliyorlardı, bizden bir zarar gelmeyeceğini de anladılar. Karşılıklı iyi niyetle yakalanmış bir doğallık ve gerçeklik var filmde. Dil sorunun herkes farkında. Köylüler de, öğretmenler de, çocuklar da. Herkes kabullenmiş durumda. Çözüm, çocukların Türkçe'yi ilkokulu bitirmeden öğrenecekleri yolunda. Ülkenin batısındaki bir okulda, bir çocuk en çok dört ayda okumayı yazmayı söker, temel matematik işlemlerini, hayat bilgisi derslerini görürken Kürt çocuklar bir senelerini sadece okuma ve yazmaya ayırdılar. Bunlardan ancak birkaç tanesi gördüğünü okuyabildi. Tabii, anlamını bilmeden."